

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND

Ro'yxatga olindi:

№ 50-604/0100

2024-yil "18" 15

"TASDIQLAYMAN"

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2024-yil " " "

IQTISODIY SIYOSAT

FAN DASTURI

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi IQS1305		O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi Iqtisodiy siyosat	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	64	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat) 150

Fanning maqsadi (FM)		I. FANNING MAZMUNI I. Fanning mazmuni Ushbu fan iqtisodiy siyosatga kirish, uning tarkibi, xususiyatlari, turlari, omillari, modellari, mexanizmlari va ularning amal qilish qonuniyatlari o'rgatishdan iborat. Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiy siyosatga kirish mazmuni va mohiyati, bozor munosabatlari sharoitida amal qilish mexanizmlari, mavjud ishlab chiqarish resurslaridan oqilona foydalangan holda iqtisodiy samaradorligini oshirish, iqtisodiy siyosatni qonun va meyoriy xujjatlar bilan iqtisodiy siyosatni yuritish yo'llari hisobga olingan. talabalar milliy iqtisodiyotning shakllanish jarayonlarini undagi strukturaviy o'zgarishlarni, iqtisodiyotni boshqarish va tartibga solish usullarini, shuningdek, iqtisodiyotning tarmoq tizimini va ularni tavsiflovchi ko'rsatkichlaridan foydalangan holda ishlab chiqarishning samaradorligini oshirish yo'llarini o'rgatishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarga mamlakatni modernizatsiyalash va iqtisodiyot tarmoqlarini tubdan isloh qilish sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tabiiy tuzilishini xalqaro standartlarga moslagan holda iqtisodiy siyosatni olib borish; milliy boylik; Makroiqtisodiy vaziyat va uning asosiy yo'nalishlari; Respublikaning sanoat majmui; Agrosanoat majmui, uning taraqqiyoti va yuksalish yo'llari; Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda iqtisodiy siyosati; iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solinishi; Tashqi savdo; Jahon bozori konyunkturasini o'rganish; Tashqi savdoni tartibga solish; O'zbekistonning eksport salohiyati; O'zbekistonning tashqi savdosi; O'zbekistonning tashqi iqtisodiy siyosati, To'lov balansi to'g'risida nazariy
FM1		

	bilinga ega bo'lishni ta'minlashdan iboratdir.
Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Iqtisodiyot,bozor va iqtisodiy siyosat. Iqtisodiyot va bozor. Bozordagi muvaffaqiyatsizliklar va hukumat organlarining roli, Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari,Iqtisodiy siyosatning tipologiyasi va konsepsiyasi.
M2	Iqtisodiy siyosat assoslari va tarkibio Iqtisodiy siyosatni amalga oshirish va baholash, Iqtisodiy liberalism, iqtisodiy rivojlanishda davlatning roli, muammolari va uning mazmuni, Iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarish usullari va shakllari bo'yicha Keyns konsepsiyasining asosiy mazmuni.
M3	Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda vositalar va cheklollar Demokratiya, saylash huquqi va siyosiy raqobat, Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda ichki va tashqi cheklollar, Hukumat va iqtisodiy-siyosiy tsiklning o'rni.
M4	Davlat mulkini xususiyashtirish va boshqarish iqtisodiyotni tartibga solish vositasi. Iqtisodiy siyosatda davlat mulkining o'rni va ahamiyati, Iqtisodiyotda davlat va xususiy sektorlarning o'zaro aloqadorligi hamda ta'siri,Davlatning mulkchilik munosabatlarini tartibga solish siyosati.
M5	Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishni dasturlash,prognozlashtirish va rejalashtirish. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozlashtirishning zarurligi va ahamiyati, Prognozlashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rni, Ilmiy prognozlashtirishning prinsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullari.
M6	Davlatning iqtisodiyotda xususiy tarmoq va tadbirkorlikni qo'llab quvvatlash siyosati. Xususiy tarmoq va tadbirkorlikning milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni hamda ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati, Davlat mikroiqisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlari, Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishini rag'batlantirish va qo'llab quvvatlash tizimi.

M7	Iqtisodiyotda monopolizmga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish. Raqobat kategoriyasining mohiyati va shakllari, Monopoliya va uning vujudga kelish sabablari, Iqtisodiy monopolizm va uning salbiy oqibatlari.
M8	Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari. Mintaqaviy markazlashtirishdan chiqish, integratsiya va millat ustidan iqtisodiy siyosat yuritilishi, Davlat iqtisodiy siyosatining usullari va vositalari, Davlatning mintaqaviy siyosatini takomillashtirish yo'nalishlari.
M9	Yuksalish, rivojlanish va iqtisodiy siyosat Rivojlanishga nisbatan iqtisodiy o'sish: turmush sifati va ekologik cheklolar, Siyosiy yuksalish, globalizatsiya va offshoring, Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati.
M10	Daromadlarni qayta taqsimlash, boylik va iqtisodiy siyosat Iqtisodiy siyosatda daromadlarni qayta taqsimlashning asosiy chorolari, Davlat byudjetining shakllanishi va taqsimlanish xususiyatlari, Davlatning monetar siyosati va uning iqtisodiyotni tartibga solishdagi ahamiyati.
M11	11-Mavzu. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va davlatning ijtimoiy siyosati Jamiyat ijtimoiy sohasi, uning tarkibi va jamiyat rivojlanishidagi roli, Ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyoti va ijtimoiy siyosat tushunchalarining o'zaro bog'liqligi, Ijtimoiy soha tarmoqlari, ularning shakllanishi va tadrijiy rivojlanish bosqichlari.
M12	Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari, Ijtimoiy iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari, Ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlari.
M13	Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatini tartibga solish siyosati. Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo'nalishlari va ularni tartibga solish prinsiplari, Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati va uning tarkibiy qismlari, Tashqi savdo siyosatini faollashtirish yo'llari.
M14	Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati o'rganish va makroiqtisodiy ko'rsatgichlarni tahlil qilish, rivojlantirish, raqobatbardoshligini oshirish yo'llari.
M15	Mintaqaviy markazlashtirishdan chiqish. Mamlakatda ishlab chiqarilayotgan maxsulotlarni, mintaqaviy narxlarini normalashtirish, tarkibi, markazlashtirish tizmi va uning usullari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: seminar (S) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.	
A1	«Iqtisodiy siyosat» faniga kirish.
A2	Iqtisodiy siyosat asoslari va tarkibi.
A3	Iqtisodiy siyosatni ishlab chiqishda vositalar va cheklolar.
A4	Davlat mulkini xususlashtirish va boshqarish iqtisodiyotni tartibga solish vositasi.
A5	Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishni dasturlash, prognozlashtirish va rejalashtirish
A6	Davlatning iqtisodiyotda xususiy tarmoq va tadbirkorlikni qo'llab quvvatlash siyosati.
A7	Iqtisodiyotda monopolizmga qarshi siyosat va raqobatni rivojlantirish.
A8	Davlatning mintaqaviy siyosati va hududlar rivojlanishining istiqbollari.
A9	Yuksalish, rivojlanish va iqtisodiy siyosat.
A10	Daromadlarni qayta taqsimlash, boylik va iqtisodiy siyosat.
A11	Jamiyatning ijtimoiy sohasi va davlatning ijtimoiy siyosati.
A12	Davlatning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari.
A13	Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatini tartibga solish siyosati.
A14	Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati.
A15	Mintaqaviy markazlashtirishdan chiqish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular /

«IQTISODIY SIYOSAT» fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejas

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari va vositalari.
2.	Iqtisodiy siyosatning tipologiyasi va konsepsiyasi.
3.	Iqtisodiy sohani boshqarish va tartibga solishning ma'muriy va iqtisodiy usullari
4.	Davlatning mulkchilik munosabatlarini tartibga solish siyosati.
5.	Iqtisodiy siyosatda davlat mulkining o'rni va ahamiyati.
6.	Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni dasturlash va prognozlashtirishning zarurligi va ahamiyati.
7.	Prognozlashtirishning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rni.
8.	Ilmiy prognozlashtirishning prinsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullari
9.	Xususiy tarmoq va tadbirkorlikning milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni hamda ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.
10.	Davlat makroiqtisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlari.
11.	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishini rag'batlantirish va qo'llab

	quvvatlash tizimi.
12.	Rivojlanishga nisbatan iqtisodiy o'sish: turmush sifati va ekologik cheklorlar.
13.	Siyoziy yuksalish, globalizatsiya va offshoring.
14.	Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati.
15.	Mintaqaviy markazlashtirishdan chiqish.
16.	Integratsiya va millat ustidan iqtisodiy siyosat yuritilishi.
17.	Davlat iqtisodiy siyosatining usullari va vositalari.
18.	Davlatning mintaqaviy siyosatini takomillashtirish yo'nalishlari.
19.	Iqtisodiy siyosatda daromadlarni qayta taqsimlashning asosiy choralar.
20.	Davlat byudjetining shakllanishi va taqsimlanish xususiyatlari.
21.	Davlatning monetar siyosati va uning iqtisodiyotni tartibga solishdagi ahamiyati.
22.	Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari.
23.	Ijtimoiy iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.
24.	Ichki ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda erishilgan natijalar istiqbol yo'nalishlari.
25.	Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo'nalishlari va ularni tartibga solish prinsiplari.
26.	Davlatning tashqi iqtisodiy siyosati va uning tarkibiy qismlari.
27.	Tashqi savdo siyosatini faollashtirish yo'llari.

“Makroiqtisodiyot” fani talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. Keltirilgan mavzular bo'yicha talabalar olib borayotgan tatqiqotlar, milliy iqtisodiyotning dolzarb muammolariga qaratilib talablar tomonidan amaliy ishlashni talab etib bu xol ular iqtisodiyot amaliyotida amaliy ko'nikmalarni, to'g'ri iqtisodiy fikirlashni shakllanishiga sabab bo'ladi. Bu holat **mustaqil ta'limda** nazarda tutilgan mavzular doirasida talabalar ish olib borishadi. Fan bo'yicha mustaqil ta'limda talabalar yuqorida keltirilgan mavzulardan tashqari o'z xoxishlariga ko'ra boshqa mavzudagi muammolarni ochib berish imkoniyatiga ega. Fan bo'yicha tavsiya etilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida keltirilgan.

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish xususiyatlari iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda makroiqtisodiy modellarni qo'llashni haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; • ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy jarayonlarning kechishi
----	---

	hamda makroiqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlarini, milliy va jahon iqtisodiyoti darajasida bozor mexanizmi qanday amal qilishini izohlab berish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. • Talaba iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish; iqtisodiy muammolarni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ularidan foydalanish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadiylar; • elektron va tarqatma materiallar;
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

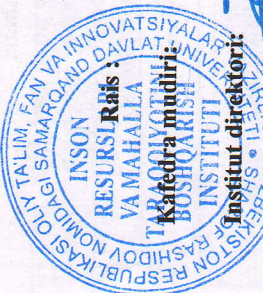
Asosiy adabiyotlar:

1. Xodiyev B.Y., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: Barkamol fayz media, 2017.
2. O'lnasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: «Iqtisod-moliya», 2020. – 480 bet.
3. Mamatov M.A. Iqtisodiy o'sish. O'quv qullanma. – Toshkent.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi» 2021. – 384 bet.
4. Mc Connell, Brue. Economics. 17th edition. Mcgraw-hill/Irwin, USA, 2009.
5. N. Gregory Mankiw. Principles of Economics, 7th edition. Amazon, USA 2014.
6. Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. Economics. 19th Edition. McGraw-Hill Companies. USA. 2009.
7. Muxammedov M.M. va boshqalar Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: Fan va texnologiya, 2018.

Axborot manbalari (saytlar):

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. <http://www.lex.uz>
3. <http://www.mineconomi.uz>
4. <http://www.mf.uz>
5. <http://www.stat.uz>
6. <http://www.soliq.uz>

Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustidagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.	Fan/modul uchun mas'ullar: 1. Sh.S.Sharifov, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi dotsenti.
Taqrizchilar: N.U.Arabov- SamDU, "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi mudiri i.f.d., prof. Q.Dj.Mirzayev-SamLSI "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi mudiri i.f.d., prof.	

N.U.Arabov

A.N.Nizamov

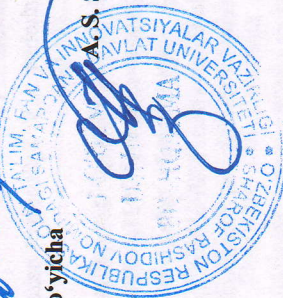
Sh.D. Djurakulov

Sh. Rashidov nomidagi

SamDU O'quv ishlari bo'yicha

1-prorektor:

A.S. Soleyev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi dotsenti, i.f.d Sh.S.Sharifov tomonidan "Iqtisodiy siyosat" fani bo'yicha tayyorlangan o'quv dasturi va ishehi dasturlariga

TAQRIZ

Iqtisodiy siyosat deganda iqtisodga ta'sir o'tkazish yoki nazorat qilish uchun mo'ljallangan harakatlar yo'nalishi tushuniladi. Qoida tariqasida, u davlat hukumati tomonidan amalga oshiriladi. Uning amalga oshirilishini iqtisodiy siyosat boshqarmasi nazorat qilishi mumkin. U davlat xarajatlari va solliqqa tortish, daromadlarni qayta taqsimlash va pul taklifiga oid qarorlarni o'z ichiga oladi. Uning samaradorligini ijobiy va me'yoriy iqtisod deb ataladigan ikki usuldan biri bilan o'lchash mumkin. Shu davrda mamlakatimiz murakkab iqtisodiy-jumoiy jarayonni bosib o'tdi. Aytish mumkinki bugungi kunda bunday jarayon o'zining barqaror rivojlanish bosqichiga kirdi. Iqtisodiyotni bozorga xos bo'lgan asosiy mexanizmlari shakllantirildi. Real sektor tarmoqlarini jadal sur'alar bilan rivojlantirish, korxonalarda istiqbolli loyihalarni amalga oshirish orqali yangi zamonaviy texnika, dastgoh va uskunalar, texnologiya va nou xaularni joriy etish eng avvalo samarali iqtisodiy faoliyatni tashkil etishni va to'g'ri yo'nalirilgan sanoat siyosatini olib borishni taqozo etadi. Davlatning barcha ichki imkoniyatlaridan to'la foydalanish orqali real sektor tarmoqlarini kengroq rivojlantirishlari asosiy vazifa hisoblanadi.

"Iqtisodiy siyosat" fani davlat iqtisodiyoti tarmoq va korxonalarida sodir bo'layotgan jumoiy iqtisodiy jarayonlarini nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish va uni mo'tadil rivojlantirishning yechimlarini topishda bakalavr ta'limi "Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) mutaxassislarini shakllanishida katta ahamiyatga ega.

Ushbu Fan dasturi va o'quv ishehi dasturlar, davlat iqtisodiyotini boshqarishning iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilishni o'rganishda nazariy bilimlar hamda amaliy ko'nikmalarni hosil qilishlari uchun xizmat qiladi.

Ushbu Fan dasturi va o'quv ishehi dasturlarida keltirilgan mavzular "Iqtisodiy siyosat" faniga mos keladi va undan talabalarni o'qitishda foydalanish mumkin.

"Inson resurslarini boshqarish"

kafedrasi mudiri i.f.d. prof.

N.U.Arabov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasida dotsenti, i.f.d Sh.S.Sharifov tomonidan "Iqtisodiy siyosat" fani bo'yicha tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi siyosiy mustaqillikni qo'liga kiritgan dastlabki yillardanoq mamlakat iqtisodiyotini bozor munosabatlariga asoslangan erkin iqtisodiyotga bosqichma-bosqich shakllantirish siyosatini amalga oshirdi. Shu davrda mamlakatimiz murakkab iqtisodiy-jitmoiy jarayonni bosib o'tdi. Aytish mumkinki bugungi kunda bunday jarayon o'zining barqaror rivojlanish bosqichiga kirdi. Iqtisodiyotni bozorga xos bo'lgan asosiy mexanizmlari shakllantirildi. Real sektor tarmoqlarini jadal sur'atlar bilan rivojlantirish, korxonalarda istiqbolli loyihalarni amalga oshirish orqali yangi zamonaviy texnika, dastgoh va uskunalar, texnologiya va nou xaularni joriy etish eng avvalo samarali iqtisodiy faoliyatni tashkil etishni va to'g'ri yo'naltirilgan sanoat siyosatini olib borishni taqozo etadi. Davlatning barcha ichki imkoniyatlaridan to'la foydalanish orqali real sektor tarmoqlarini kengroq rivojlantirishlari asosiy vazifa hisoblanadi.

"Iqtisodiy siyosat" fani davlat iqtisodiyoti tarmoq va korxonalarida sodir bo'layotgan jitmoiy iqtisodiy jarayonlarini nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish va uni mo'tadil rivojlantirishning yechimlarini topishda bakalavr ta'limi "Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) mutaxassislarini shakllanishida katta ahamiyatga ega.

Ushbu Fan dasturi va o'quv ishchi dasturlar, davlat iqtisodiyotini boshqarishning iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilishni o'rganishda nazariy bilimlar hamda amaliy ko'nikmalarni hosil qilishlari uchun xizmat qiladi.

Ushbu Fan dasturi va o'quv ishchi dasturlarida keltirilgan mavzular "Iqtisodiy siyosat" faniga mos keladi va undan talabalarni o'qitishda foydalanish mumkin.

SamISI professori i.f.d. Q. Mirzayev

